

Сергій Єфремов

Історія українського письменства

Електронна бібліотека української літератури
KIUS

Сергій Єфремов. *Історія українського письменства*
Набір: Олесь Обертас
Електронне форматування: Максим Тарнавський

Перше видання цієї історії літератури появилось в 1911 році. Четверте й останнє прижиттєве видання появилось 1929 року. Текст який тут подано звірено із виданням Сергій Єфремов. *Історія українського письменства*. Київ: Femina, 1995. Редактором того видання (1995 року): М. К. Наєнко.

Передмова. Загальні уваги до історії українського письменства 3

Доля українського народу й письменства. — Вага українського письменства. — Оцінка літературних фактів. — Естетичний принцип у письменстві. — Бібліографічний принцип. — Провідні ідеї в історії письменства. — Поділ історії українського письменства. — Історично-літературні дослідження. — Українська літературна критика.

Розділ I. Письменство княжих часів 38

Становище історика українського письменства. — Початки письменства на Русі. — Вплив християнства і двовір'я. — Затрата старих пам'яток. — Освіта, школи, „книжне почитання”. — Перекладне письменство, релігійне та історичне. — Апокрифи. — Перекладна белетристика. — Збірники. — Літературні школи. — Оригінальне письменство духовне. — Ларіон митрополит. — Клим Смолятич. — Кирило Туровський. — Інші письменники духовні. — Початки публіцистики. — Данило Паломник. — Володимир Мономах. — Данило Заточник. — Літопис. — Поезія старих часів. — „Слово о полку Ігоревім”. — Загальний на письменство княжої доби погляд. — Початок занепаду. — Письменство по татарській руїні.

Розділ II. Письменство литовсько-польських часів 69

Становище Русі в спілці з Литвою. — Спілка з Польщею. — Західні впливи. — Друкарство. — Братства, школи, церковні переклади. — Унія і полемічне письменство. — Броневський та інші полемісти. — Іван Вишенський. — Епігони полемічного письменства. — Казнодійство. — Література наукова. — Нова освіта. Київська академія й схоластика. — Київська школа письменників. — Київські письменники на Московщині. — Боротьба схоластики й живих течій.

Розділ III. Письменство драматичне й віршове 110

Початки драми. — Шкільна драма: Димитрій Туптало і Семен Полоцький. — Трагедокомедія: Прокопович, — „Милость Божія”, Кониський та ін. — Інтермедії. Довгалевський. — Вертеп. — Віршове письменство. — Шкільні вірші. — Еволюція вірша на Україні. — Панегірики і занепад шкільного вірша. Климентій Зиновієв. — Оновлення вірша з народних джерел. — Духовні вірші. — Сатиричні й історичні вірші. — Побутові й ліричні вірші

Розділ IV. Історичні праці. Предтечі національного відродження 143

Праці історичні. — Самовидець. — Величко. — „Історія Русовъ”. — Проблиски свідомості. — Сковорода. — Письменство змісту практичного. — Централізаційна політика. — Заходи проти письменства й освіти. — Реакція на Україні.

Розділ V. Народна поезія 163

Боротьба книжників із народною поезією. — Наслідки боротьби. — Місце народної поезії в історії письменства. — Перші етнографічні записи. — Ходаковський. — Спроби української етнографії. — Максимович. — Срезневський і Волинський. — Костомаров. — Куліш і „Основа”. — 60-ті роки і Чубинський. — Київські учені 70-х років. — Драгоманов. — Потебня. — Етнографічні праці останніх часів. — Процес народної творчості. — Пісні народні. — Казки, приказки, загадки. — Про занепад народної поезії. — Причини занепаду. — Творчість народна колись і тепер. — Синтез колективної й індивідуальної творчості.

Розділ VI. Котляревський та його школа 199

Перед Котляревським. — Впливи на Котляревського і підстави до його діяльності. — Котляревський і попередники. — Ідея оновлення. — Зміст і мотиви творів Котляревського. — Свідомість Котляревського. — Сатиричні заміри. — Стосунки до народу. — Вага Котляревського в історії письменства. — Наслідкування Котляревському віршем. — Пузина, Макаровський, Рудиковський і інші наслідувачі. — „Котляревщина”. — Наслідкування в драматичному письменстві: Гоголь-батько, Тополя й Кухаренко.

Розділ VII. Перехресними стежками 223

Романтизм. — Харківська журналістика. — Полтавсько-харківський гурток письменників. — Українська школа в польському письменстві, Залеський. Падура. — Українофільство в російському письменстві. Гоголь. — Перехресні впливи на Україні й централістичні тенденції. — 3 двох боків. — Реакція на централізм.

Розділ VIII. Письменство 20 — 40 років 238

Артемовський-Гулак. — Квітка. — Боровиковський — Гребінка. — Метлинський. — Костомаров. — Другорядні письменники. — Характеристика Полтавсько-харківської школи.

Розділ IX. Шевченко 266

Оригінальність поетової постаті. — Впливи на Шевченка. — Кирило-Мефодієвське братство. Перші поезії Шевченка. — На шляху до свідомості. — Стосунки з Україною і народом. — Шевченко і кріпацтво. — Політичні й соціальні погляди Шевченка. — Етичний світогляд. — Вага Шевченка для України. — Наслідки Шевченкової діяльності. Шевченко та російське громадянство. — Шевченко й офіційна Росія.

Розділ X. 60-ті роки 290

Українство на початку 60-х років — Два покоління. — Реакція і репресії. — „Основа”. — Куліш. — Стороженко. — Марко Вовчок. — Школа Марка Вовчка. — Щоголів. — Глібов. — Руданський. — Свидницький. — Мордовець. — Кониський. — Єднання з Галичиною.

Розділ XI. Національне відродження й первістки літературного руху в Галичині. 328

Історична доля Галичини. — Національний занепад. — Перші спроби відродження. — М. Шашкевич. — „Руська трійця.” — Доля першого почину. — Цензура. — 1848-й рік. — 50-ті й 60-ті роки. — Федькович. — Вплив з України. — Москвофіли й народовці. — Письменники 60-х років.

Розділ XII. 70-ті роки 353

Нова праця. — Акт 1876 р. і його наслідки. — Драгоманов. — Старицький. — Кропивницький. — Тобілевич (Карпенко-Карий). — Ів. Левицький-Нечуй. — П. Мирний. — Франко. — Інші письменники 70-х років. — Загальний погляд на 70-ті роки.

Розділ XIII. 80-ті роки 384

Загальне становище. — Грінченко. — Зіньківський. — Д. Маркович. — Н. Кобринська та інші письменниці. — С. Ковалів. — Бордуляк. — Цеглинський. — Побутові письменники. — Історична повість. — Ор. Левицький. — Самійленко. — Грабовський. — Леся Українка. — А. Кримський. — Л. Василевська.

Розділ XIV. 90-ті роки 410

Після реакції. — М. Грушевський. — Публіцисти 90-х років. — Коцюбинський. — Яновська. — Григоренко. — М. Левицький. — Леонтович. — Поети 90-х років. — Кобилянська. — Яцків і модерністи. — Стефаник і його школа. — На світланні.

Розділ XV. На початку нового століття 437

Нові умови. — Українська преса. — Молоді письменники. — В. Винниченко. — С. Черкасенко. — С. Васильченко. — А. Тесленко. — О. Олесь. — Гр. Чупринка. — М. Філянський. — Інші письменники. — Світова війна і руїна. — Новий антракт і письменство за часів лихоліття. — Останній удар.

Розділ XVI. Закінчення 464

Доля українського письменства. — Основні риси в минулому. — Вага і вартість у сучасному.

Розділ XVII (додатковий). За п'ять літ (1919 — 1923)

470

Поза історією. — Обставини літературної роботи. — Внутрішнє життя і характерні риси останнього п'ятиліття. — П. Тичина. — М. Рильський. — П. Филипович. — М. Зеров. — Д. Загул. — В. Кобилянський. — Мик. Терещенко. — Я. Савченко. — О. Слісаренко. — В. Ярошенко. — Т. Осьмачка. — В. Еллан. — В. Чумак. — В. Сосюра. — В. Поліщук. — М. Семенко. — М. Івченко. — Гн. Михайличенко. — В. Підмогильний. — Г. Косинка. — М. Хвильовий. — Літературна боротьба поколінь. — Перспективи.